

EKSLIBRIS

**TRÜ TEADUSLIKUS
RAAMATUKOGUS**

**ЭКСЛИБРИС В НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКЕ
ТАРТУСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО
УНИВЕРСИТЕТА**

II

**EXLIBRIS IN DER WISSENSCHAFTLICHEN
BIBLIOTHEK DER TARTUER STAATLICHEN
UNIVERSITÄT**

II

EKSUIBRIS

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI TEADUSLIKUS
RAAMATUKOGUS

II

ЭКСЛИБРИСЫ
УДО ИВАСКА

EXLIBRIS
VON
UDO IVASK

**UDO
IVASKI
EKSLIBRISED**

Redaktsioonikolleegium:

R. Kleis, M. Kümnik, O. Langsepp, L. Peep, L. Tiik, L. Trikkant

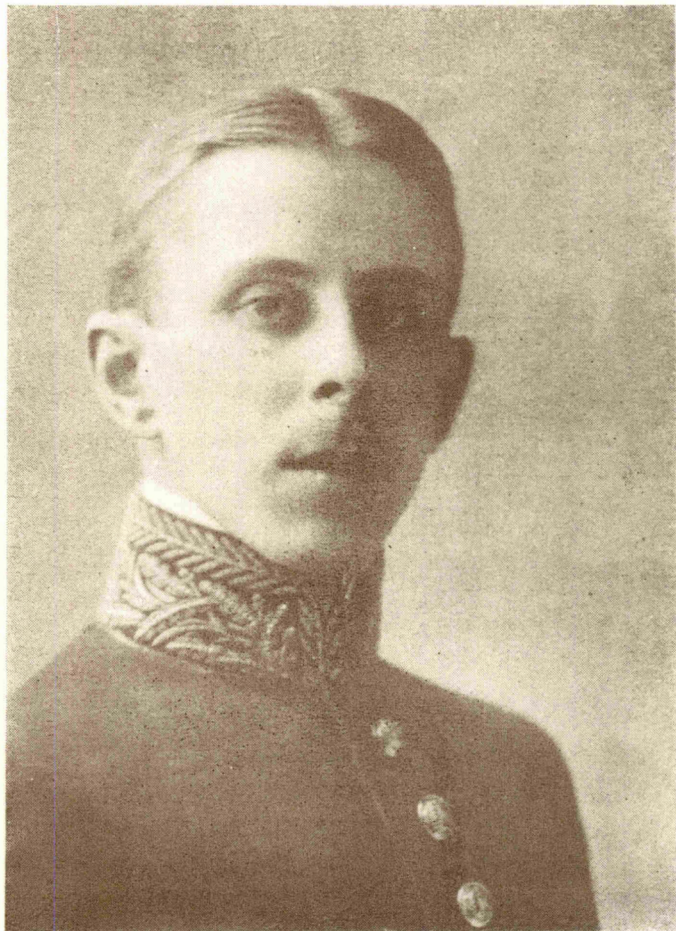
Koostanud: H. Käsper

Kujundanud: T. Sepp

Fotod: J. Karm

Vastutav toimetaja: M. Rand

Esikaanel: I. G. Višnevski eksliibris

UDO IVASK

Foto: K. Fischer. Moskva, 1909

Фото: К. Фишер. Москва, 1909

SAATEKS

UDO IVASK oli esimesi kõrgema eriharidusega ja üleliiduliselt tunnustust leidnud eestlasest raamatuteadlasi. Tema laialdasse huvi- ja uurimisvaldkonda kuulusid raamatu- ja raamatukogude ajalugu, bibliograafia, bibliofiilia, genealoogia ning eksliibriste kogumine, uurimine ja kunstnikuna ka eksliibriste loomine.

Käesolev kataloog tutvustabki Udo Ivaskit kui kunstnikku, eksliibriste loojat.

Udo Ivask on sündinud 8. (20.) detsembril 1878. a. Viljandi lähedal Loodi mõisas agronoomi pojana. Omandanud Tartus keskariduse, siirdus ta 1897. a. Moskvasse, kus ta 1898. aastani õppis maalikunsti akadeemik K. A. Korovini ateljees. Seejärel töötas U. Ivask pikemat aega kontoriametnikuna. Töö kõrvalt õppides lõpetas ta 1910. a. Moskva Arheoloogia Instituudi õpetatud arhiivari kraadiga. Teaduslikule uurimistööle pühendus Udo Ivask 1902. aastast alates, mil astus Vene Bibliograafia Seltsi liikmeks. Siitpeale esines ta pidevalt ettekannetega seltsi koosolekuil ning avaldas oma töid kodu- ja välismaises ajakirjanduses.

Pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni asus Udo Ivask tööle Rumjantsevi Muuseumi raamatukogus (praegune V. I. Lenini nim. NSVL Riiklik Raamatukogu) haruldaste raamatute osakonna juhatajana. Samal ajal võttis ta aktiivselt osa raamatukogunduse reorganiseerimisest Venemaal, Venemaa Keskraamatupalati (praegune Üleliiduline Raamatupalat) ja Moskva Bibliograafia Instituudi asutamisest ning oli 1920. a. bibliograafiväljaande „Книжная летопись“ toimetaja.

Pöördunud tagasi Eestisse, töötas U. Ivask 1920—1922 Tartu ülikooli raamatukogus juhataja asetäitjana. Jätkuva bibliograafilise töö kõrval (elseviiride kataloog, eesti ajakirjanduse bibliograafia jm.) langes tema õlule ka evakuatsioonist tagasitoodud fondide paigutamise ja kordaseadmise põhiraskus. 1922. a. varakevadel Udo Ivask haigestus ja 15. mail suri keset kõige pingelisemat tööd oma 44. eluaastal.

Udo Ivaski lühike elu oli aga harukordselt viljakas. Tema sulest on ilmunud ligemale 80 teaduslikku tööd. Tema uurimusi iseloomustab sügav ja mitmekülgne ainetundmine, esitatud faktide laitmatu täpsus.

Raamatukogunduse ja bibliograafia alalt on Ivaski tähtsamateks töödeks uurimus „Частные библиотеки в России“ (Спб., 1912) ning lõpetamata töö, mis sisaldab bibliograafilisi materjale Venemaal kõigis keeltes ilmunud perioodiliste väljaannete kohta ja mille loetelu hõlmab üle 11 000 nimetuse. Käsikirja põhiosa säilitatakse ENSV TA Teaduslikus Raamatukogus.

Töös ekliibristega pidas U. Ivask esmajärjekorras silmas raamatumärgi tähtsust raamatu säilitamisel ja raamatukogude ajaloo uurimisel, seostades ekliibristikat tihedalt raamatuteadusega. Ekliibriste uurimisel ja teaduslikul kirjeldamisel, kolleksioneerimisel ja propageerimisel oli ta teerajajaks Venemaal. Ise kogus U. Ivask ekliibriseid nende uurimise eesmärgil.* U. Ivaski koostatud kolmeköiteline teatmeteos „Описание русских книжных знаков“ (M., 1905—1918) on tänapäevani asendamatu andmeteallikas vene ekliibrise kohta. U. Ivask oli ka Moskva Ekliibriste Harrastajate Seltsi asutaja ja seltsi ajakirja toimetaja.

Uurimusliku töö kõrval oli Udo Ivaskil olulisel kohal ekliibriste loomine. Neid on seni teada olevail andmeil 35. Ekliibrised on valmistatud U. Ivaski tutvusringkonda kuuluvaile isikuile, kes omasid väärtuslikke raamatukogusid.

20. saj. alguses hakati kõikjal suuremat tähelepanu pöörama raamatukujundusele. Sellega seoses hoogustus ka kunstilise ekliibrise viljelemine. Vene raamatugraafikas ja ekliibrisekunstis kujunesid tooniandvaks „Mir Iskusstva“ rühma kuuluvad kunstnikud, kelle loomingus olid olulisel kohal rahvusromantilised ja juugendstiili mõjud.

Juugendstiilist ja rahvusromantikast pärinevad motiivid iseloomustavad ka Udo Ivaski ekliibriseloomingut. Enamik tema valmistatud ekliibristest on temaatilised, peegeldades nende omanike lemmikharrastusi või elukutset. Tihti on ka ornamentaalsetele ekliibristele lisatud omanikku iseloomustav sümbol. Ekliibrised on teostatud tušijoonistustena. Paljundamiseks on ülekaalukalt kasutatud klišeed, vaid 5 ekliibrist on paljundatud litograferimise teel ja üks ofordina. Värvilised variandid on saadud trükivärvi ja värvilise paberi varieerimisega.

* * *

Käesolev kataloog esitab 26 Udo Ivaski loodud ekliibrist, mis leiduvad TRÜ Teadusliku Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna ekliibrise kogus. Enamikus pärinevad need Ernst Jürgensoni vene ekliibrise kollektsioonist*, mis saabus Tartu ülikooli raamatukokku Haridusministeeriumi vahendusel 1923. aastal. Kaks ekliibrist (O. S. Višnevskaja ja Ivask-Issako arhiiv) on raamatukogule seoses käesoleva kataloogi koostamisega kinkinud kunstniku tütar Helene Kulpa.

Kataloogis on ekliibrised omanike alfabeetilises järjestuses. Ekliibrise omanike elu ja tegevuse kohta on toodud lühiaandmed, kuivõrd neid on õnnestunud kindlaks teha. Raamatukogude ja kollektsioonide kohta on antud ekliibrise valmimiseaegsed andmed. Peale selle on märgitud ekliibrise paljundamise tehnika ja aasta ning mõõtmed millimeetrites.

Kataloogile lisatud kõigi Udo Ivaski loodud ekliibrise kronoloogilise nimestiku on koostanud Helene Kulpa, kellele avaldame suurimat tänu ka kogu kataloogi koostamisel osutatud abi eest.

* 1908. a. kinkis U. Ivask oma kollektsiooni (umbes 2000 ekliibrist) Moskva Arheoloogia Instituudile. Praegu säilitatakse seda Moskvast Ajaloomuuseumis.

* M. J. Saltõkov-Štšedrini nim. Riikliku Avaliku Raamatukogu töötaja E. Jürgensoni (1899—?) ekliibrise kollektsioon koosnes Jürgensoni kasuisalt muusikakriitikult P. Vakselilt (1844—1918) päranduseks saadud ning kunstiajaloolaselt V. J. Adarjukovilt (1863—1932) ostetud kogudest, kokku umbes 2400 ekliibrist. Sõjakeerises on osa sellest kollektsioonist kaduma läinud, TRÜ Teaduslikus Raamatukogus on praegu 1428 E. Jürgensonile kuulunud ekliibrist.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Удо Иваск был одним из первых эстонских ученых-книговедов, получивших высшее специальное образование и всесоюзное признание. Его обширные интересы и исследовательская деятельность охватывали историю книги и библиотек, библиографию, библиофилию, генеалогию и изучение экслибрисов, их коллекционирование и художественное исполнение.

Предлагаемый каталог знакомит с Удо Иваском как художником-создателем экслибрисов.

Удо Иваск родился 8 (20) декабря 1878 г. в имении Лооди в окрестностях Вильянди, в семье агронома. Получив среднее образование в Тарту, в 1897 г. он уехал в Москву, где до 1898 г. учился живописи в мастерской академика К. А. Коровина. Затем Удо Иваск в течение долгого времени работал конторским служащим. Совмещая учебу с работой, он закончил Московский археологический институт в 1910 г. со степенью ученого-архивиста.

Начало научно-исследовательской деятельности У. Иваска относится к 1902 г., когда он стал членом Русского библиографического общества. С этого времени он постоянно выступает с докладами на собраниях общества, а также публикует свои труды в отечественных и иностранных журналах.

После Великой Октябрьской социалистической революции У. Иваск поступил на работу в библиотеку Румянцевского музея (ныне Государственная библиотека СССР им. В. И. Ленина) на должность заведующего отделом редких книг. В то же время он принимает активное участие в реорганизации библиотечного дела в России, в создании Российской центральной книжной палаты (ныне Всесоюзная книжная палата) и Московского библиографического института; в 1920 г. он был редактором библиографического издания «Книжная летопись».

По возвращении в Эстонию У. Иваск работал в 1920—1922 г. г. заместителем директора библиотеки Тартуского университета. Наряду с

постоянной библиографической работой (каталог эльзевиров, библиография эстонской периодики т. п.), он заботится о размещении и систематизации возвращенных из эвакуации книг. Ранней весной 1922 г. Удо Иваск заболел и скончался 15 мая на 44-м году жизни в период расцвета своей деятельности.

Жизнь У. Иваска была короткой, но исключительно плодотворной. Его перу принадлежат около 80 научных работ. Его исследования отличаются глубиной и всесторонним знанием предмета, безупречной точностью излагаемых фактов.

В области библиотекосведения и библиографии одним из наиболее значительных трудов У. Иваска является исследование «Частные библиотеки в России» (Спб., 1912), а также неоконченный труд, который содержит библиографические материалы по периодике, изданные в России на всех языках; их перечень включает свыше 11 тыс. названий. Основная часть этой рукописи хранится в Научной библиотеке Академии наук ЭССР.

Работая с экслибрисами, У. Иваск в первую очередь подчеркивал значение книжного знака для сохранения книги и для изучения истории библиотек, тесно связывая экслибристику с книговедением. Он был пионером в области изучения и научного описания экслибриса в России, в коллекционировании и популяризации его. У. Иваск сам собирал экслибрисы с целью их изучения.* Составленное У. Иваском трехтомное издание «Описание русских книжных знаков» (М., 1905—1918) до сих пор является незаменимым источником сведений по русскому экслибрису. У. Иваск был также основателем Московского общества любителей книжных знаков и редактором журнала этого общества.

Наряду с исследовательской работой, значительное место в деятельности У. Иваска занимает создание экслибрисов. По имеющимся сейчас сведениям, ему принадлежит выполнение 35 книжных знаков. Они исполнены У. Иваском для тех его знакомых, которые имели ценные книжные собрания.

В начале XX века повсюду стали обращать большое внимание на художественное оформление книги. В связи с этим начинается интенсивная разработка художественного экслибриса. В русской книжной графике и среди художников-экслибрисистов тон задают художники из группы

* В 1908 г. У. Иваск подарил свою коллекцию (около 2000 экслибрисов) Московскому археологическому институту. Сейчас это собрание хранится в Историческом музее в Москве.

«Мир искусства», в творчестве которых преобладают модернистские и национально-романтические влияния. Мотивы в духе «Стиль модерн» и «национальная романтика» характерны и для экслибрисов, созданных У. Иваском. Большая часть его экслибрисов тематические, они отражают любимые занятия владельцев или их профессию. Орнаментальный экслибрис часто дополняется характерным символом владельца. Экслибрисы в технике рисунка тушью. Для размножения использовались преимущественно клише, но 5 экслибрисов были размножены литографским способом и один в технике офорта. Цветные варианты выполнены путем варьирования типографской краски и цветной бумаги.

* * *

Данный каталог предлагает 26 экслибрисов, исполненных Удо Иваском, которые хранятся в собрании экслибрисов отдела рукописей и редких книг Научной библиотеки Тартуского государственного университета. Большинство из них взяты из коллекции русских экслибрисов Эрнста Петровича Юргенсона.* Эта коллекция поступила в библиотеку Тартуского университета через министерство просвещения в 1923 г. Два экслибриса (О. С. Вишневской и архива Иваск-Иссако) подарены библиотеке дочерью У. Иваска — Е. Кульпа в связи с подготовкой данного каталога.

Экслибрисы представлены в каталоге в алфавитном порядке их владельцев. Приводятся краткие сведения о жизни и деятельности владельцев, насколько нам удалось это установить. Что касается книжных собраний и коллекций, то данные о них приводятся от времени выполнения экслибриса. Кроме того, указывается техника и год размножения экслибриса и размеры в миллиметрах.

Прилагаемый к каталогу хронологический список всех выполненных У. Иваском экслибрисов составлен Е. Кульпа. Мы приносим также благодарность Е. Кульпа за большую помощь, оказанную при составлении каталога.

* В собрание экслибрисов Э. П. Юргенсона (1899—?), сотрудника Государственной публичной библиотеки им. М. Е. Салтыкова-Щедрина, входила коллекция, полученная им в наследство от его приемного отца, музыкального критика П. Л. Вакселя (1844—1918), а также коллекция, купленная им у искусствоведа В. Я. Адарюкова (1863—1932), всего около 2400 книжных знаков. Во время войны часть собрания была утрачена, сейчас в Научной библиотеке Тартуского государственного университета имеется 1428 экслибрисов, принадлежавших Э. П. Юргенсону.

ZUM GELEIT

Udo Ivask war einer der ersten estnischen Bibliologen mit höherer Fachbildung, der in der ganzen Sowjetunion Anerkennung gefunden hat. Sein vielseitiges Interessen- und Forschungsgebiet umfaßte die Geschichte des Buches und der Bibliotheken sowie Bibliographie, Bibliophilie, Genealogie, Exlibrissammeln und -forschen. Als Künstler hat er auch selber Exlibris geschaffen.

Der vorliegende Katalog stellt Udo Ivask als Graphiker-Exlibrischöpfer vor.

Udo Ivask wurde am 8. (20.) Dezember 1878 unweit Viljandi auf dem Gutshof Loodi (Kersel) als Sohn eines Agronomen geboren. Seine Mittelschulbildung erhielt er in Tartu. Danach begab er sich 1897 nach Moskau, wo er sich bis 1898 im Atelier des Akademiemitgliedes K. A. Korowin der Malerei widmete. Danach war U. Ivask längere Zeit als Büroangestellter tätig. Im Jahre 1907 nahm er das Studium am Moskauer Archäologischen Institut auf, das er neben der täglichen Arbeit im Jahre 1910 mit dem Grade eines gelehrten Archivars absolvierte. 1902 wurde er Mitglied des Russischen Bibliographievereins. Seitdem widmete er sich der wissenschaftlichen Forschungsarbeit. Oft hielt er Vorträge in Vereinsversammlungen und veröffentlichte seine Arbeiten in der in- und ausländischen Presse.

Nach der Großen Sozialistischen Oktoberrevolution war Udo Ivask in der Bibliothek des Rumjanzew-Museums (die heutige Staatliche Leninbibliothek der UdSSR) als Leiter der Raritätenabteilung tätig. Gleichzeitig nahm er an der Reorganisierung des Bibliothekswesens in Rußland und an der Gründung der Russischen Zentralen Buchkammer (die heutige Unionsbuchkammer) sowie des Moskauer Bibliographischen Instituts aktiven Anteil. 1920 war er Redakteur der bibliographischen Ausgabe „Книжная летопись“.

Nach Estland zurückgekehrt, arbeitete Udo Ivask 1920—1922 als stellvertretender Leiter der Tartuer Universitätsbibliothek. Hier setzte er seine bibliographische Arbeit fort (der Elzevirenkatalog, die Bibliographie der

estnischen Periodica u. a.) und trug daneben auch die Hauptlast der Standortverteilung und des Einordnens der reevakuierten Bücher. Im Frühjahr 1922 erkrankte Udo Ivask und starb im Alter von 44 Jahren mitten in der intensiven Arbeit am 15. Mai desselben Jahres.

Sein kurzes Leben war äußerst fruchtbar. Aus seiner Feder stammen etwa 80 wissenschaftliche Abhandlungen, die durch ihre gründliche und vielseitige Sachkenntnis und ihre einwandfreie Darlegung der Tatsachen gekennzeichnet sind.

Eine seiner wichtigsten Untersuchungen auf dem Gebiet des Bibliothekswesens und der Bibliographie ist vor allem seine Forschungsarbeit „Частные библиотеки в России“ (Спб., 1912). Bemerkenswert ist auch seine unvollendete Arbeit, die bibliographische Materialien über die in Rußland in allen Sprachen erschienenen periodischen Ausgaben enthält und deren Verzeichnis mehr als 11 000 Titel umfaßt. Der Hauptteil der Handschrift befindet sich in der Wissenschaftlichen Bibliothek der Akademie der Wissenschaften der ESSR.

In der Arbeit mit Exlibris berücksichtigte U. Ivask vor allem die Bedeutung des Buchzeichens für die Buchaufbewahrung und für die Forschung der Geschichte der Bibliotheken. Er hat die Exlibriskunde eng mit der Buchkunde verbunden. Udo Ivask war ein Pionier der Exlibrisforschung, des Exlibrissammelns und der Exlibrispropagierung in Rußland. Für seine wissenschaftliche Forschungsarbeit sammelte er auch selber Exlibris.* Das von U. Ivask verfaßte dreibändige Nachschlagewerk „Описание русских книжных знаков“ (М., 1905—1918) dient noch heute als unersetzbare Angabenquelle über das russische Exlibris. U. Ivask war der Gründer des Moskauer Exlibrisvereins und Redakteur der Vereinszeitschrift.

Als Künstler hat U. Ivask Exlibrisherstellung große Bedeutung beigemessen. Die bis heute bekannten 35 Exlibris hat er für verschiedene Personen aus seinem Bekanntenkreis geschaffen, die wertvolle Bibliotheken besaßen.

Seit Anfang des 20. Jh. wurde der Buchgestaltung eine immer größere Aufmerksamkeit geschenkt und daraufhin wurde auch das künstlerische Exlibris intensiver betrieben. In der russischen Buchgraphik und Exlibris-

* 1908 hat U. Ivask seine Sammlung (etwa 2000 Exlibris) dem Moskauer Archäologischen Institut geschenkt. Heutzutage wird die Sammlung im Geschichtsmuseum in Moskau aufbewahrt.

kunst wurde die Künstlergruppe „Mir Iskusstva“ tonangebend. Ihr Schaffen war durch national-romantische Motive und den Jugendstil geprägt.

National-romantische Motive und der Jugendstil verleihen ihr Gepräge auch den Exlibris von U. Ivask. Meistens sind sie thematisch und widerspiegeln den Beruf oder die Lieblingsbeschäftigungen des Exlibrisbesitzers. Oft schließt sich auch dem Ornamentalexlibris ein den Inhaber charakterisierendes Symbol an. Alle seine Exlibris sind Federzeichnungen. In der Vervielfältigung herrscht das Klischee vor, bei 5 Exlibris hat sich der Künstler der Lithographie und nur einmal der Radierung zugewandt. Farbvarianten sind mittels Druckfarbe oder durch das Variieren verschiedenfarbiger Papiere hergestellt.

* * *

Der vorliegende Katalog enthält 26 von Udo Ivask geschaffene Exlibris, die in der Exlibrissammlung der Handschriften- und Raritätenabteilung der Wissenschaftlichen Universitätsbibliothek Tartu aufbewahrt werden. Hauptsächlich gehören sie zu der Kollektion der russischen Exlibris von Ernst Jürgenson,* die die Universitätsbibliothek Tartu im Jahre 1923 durch die Vermittlung des Ministeriums für Bildung erhalten hat. Im Zusammenhang mit der Zusammenstellung des vorliegenden Katalogs hat U. Ivasks Tochter Helene Kulpa der Universitätsbibliothek zwei Exlibris (O. S. Wischnewskaja und Archiv von Ivask-Issako) geschenkt.

Die Exlibris sind im Katalog alphabetisch angeordnet. Die nach Möglichkeit angeführten Angaben, die sich auf die Exlibrisbesitzer beziehen, beschränken sich auf das Notwendigste. Die Daten über ihre Privatbibliotheken und Sammlungen fallen in die Periode der Herstellung des Exlibris. Es werden auch Technik, Vervielfältigungsdatum und Maße in Millimetern angeführt.

Das dem Katalog sich anschließende chronologische Verzeichnis aller von U. Ivask geschaffenen Exlibris ist von H. Kulpa zusammengestellt. H. Kulpa gebührt Dank für ihren freundlichen Beistand beim Verfassen des vorliegenden Katalogs.

* Die Exlibriskollektion E. Jürgensons (1899—?), des Mitarbeiters der Staatlichen Öffentlichen Saltykow-Schtschedrin-Bibliothek, bestand aus der von seinem Pflegevater, dem Musikkritiker P. Vaksel (1844—1918) geerbten Kollektion und aus der von dem Kunsthistoriker V. J. Adarjukow (1863—1932) gekauften Kollektion — insgesamt etwa 2400 Exlibris. Im Verlaufe des II. Weltkrieges ist Jürgensons Exlibriskollektion zum Teil verloren gegangen, heute zählt sie 1428 Exlibris.

BOGDAN STEPANOVITŠ BODNARSKI (1874—1968), nimekas nõukogude raamatuteadlane, pedagoogikadoktor (1943), Vene Bibliograafia Seltsi esimees, Üleliidulise Raamatupalati esimene direktor ja Moskva Bibliograafia Instituudi professor. Bodnarski raamatukogu sisaldas umbes 2000 nimetust raamatukoguteaduslikku kirjandust ja teatmeteoseid.

БОГДАН СТЕПАНОВИЧ БОДНАРСКИЙ (1874—1968), известный советский ученый-книговед, доктор педагогических наук (1943), председатель Русского библиографического общества, первый директор Всесоюзной книжной палаты, профессор Московского библиографического института. Собрание книг Боднарского насчитывало около 2 тыс. названий литературы по библиотековедению и справочных изданий.

BOGDAN STEPANOWITSCH BODNARSKI (1874—1968), berühmter sowjetischer Bibliologe. Doktor der Pädagogik (1943). Vorsitzender des Russischen Bibliographievereins, der erste Direktor der Unionsbuchkammer und Professor am Moskauer Bibliographischen Institut. B. S. Bodnarskis Bibliothek zählte etwa 2000 Titel von Nachschlagewerken und bibliothekswissenschaftlicher Literatur.

Кліше. Клише. Klischee.
1918. 39 × 31

БИБЛІОТЕКА
Б.С.БОДНАРСЬКАГО

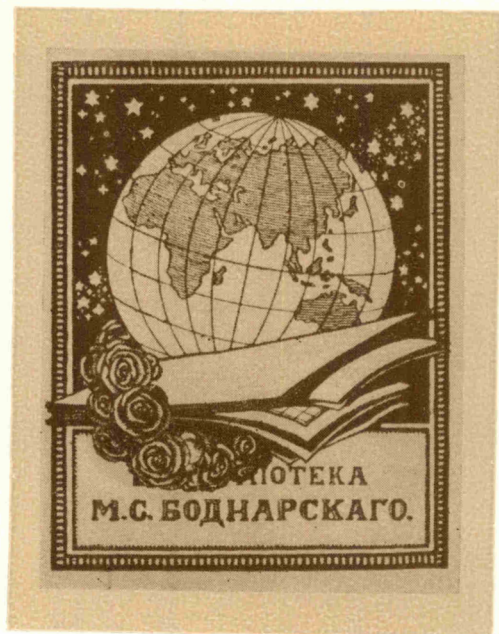
MITROFAN STEPANOVITŠ BODNARSKI (1870—1953), nõukogude geograaf, geograafiadoktor (1936). Moskva, Ivanovo, Voroneži ja Mogiljovi ülikooli professor. Oma teaduslikes uurimustes käsitles geograafia ajalugu ja maadeavastusi.

МИТРОФАН СТЕПАНОВИЧ БОДНАРСКИЙ (1870—1953), советский географ, доктор географических наук (1936). Был профессором Московского, Ивановского, Воронежского и Могилевского университетов. В своих научно-исследовательских трудах он разрабатывал проблемы истории географии и географических открытий.

MITROFAN STEPANOWITSCH BODNARSKI (1870—1953), sowjetischer Geograph, Doktor der Geographie (1936), Professor der Universitäten zu Moskau, Iwanowo, Woronesh und Mogiljow. In seinen wissenschaftlichen Untersuchungen behandelte er die Geschichte der Geographie und der Entdeckungen unbekannter Länder.

Kliše. Клише. Klischee.

1919. 66×51

LEV BUCHHEIM (1880—1942), bibliofiil ja kirjastaja Moskvast. Kogus põhiliselt vene 19. saj. kirjanike teoste kauneid ja haruldasi väljaandeid. Raamatukogu sisaldas umbes 10 000 köidet.

ЛЕВ ЭДУАРДОВИЧ БУХГЕЙМ (1880—1942), московский библиофил и книгоиздатель. Он коллекционировал, в основном, красиво оформленные и редкие издания русских писателей XIX века. Его библиотека насчитывала около 10 тыс. томов.

LEW BUCHHEIM (1880—1942), Bibliophile und Verleger in Moskau. Er sammelte hauptsächlich Prachtausgaben und seltene Druckwerke von russischen Schriftstellern des 19. Jh. Seine Bibliothek enthielt etwa 10 000 Bände.

Kliše. Клише. Klischee.
1918, 1926. 45 × 80

MILI FJODOROVITŠ DOSTOJEVSKI (1884— pärast 1923), orientalist. Kirjanik F. M. Dostojevski venna poja poeeg. Kunstiajalooalaste tööde autor. Oma raamatukogusse muretses kirjandust orientalistika, vene ajaloo ja vene kunsti alalt.

Eksliibrisel tekst türgi keeles.

МИЛИЙ ФЕДОРОВИЧ ДОСТОЕВСКИЙ (1884— после 1923), востоковед. Внучатый племянник писателя Ф. М. Достоевского, автор трудов по истории искусства. Для своей библиотеки он собирал книги по ориенталистике, русской истории и русскому искусству.

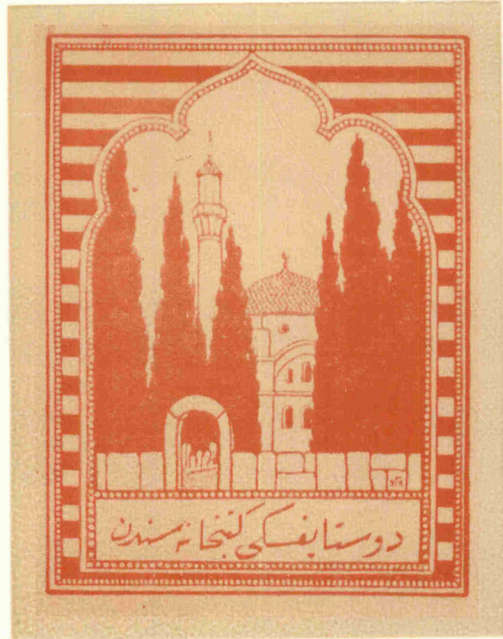
Текст на экслибрисе на турецком языке.

MILI FJODOROWITSCH DOSTOJEWSKI (1884— nach 1923), Orientalist. Enkel des Bruders des Schriftstellers F. M. Dostojewski. Verfasser mehrerer Werke auf dem Gebiet der Kunstgeschichte. Er verschaffte sich Literatur über Orientalistik, russische Geschichte und Kunst.

Das Exlibris trägt den Text in Türkisch.

Kliše. Кlišе. Klischee.

1910. 73×55

NICOLAS FRIEDRICHSON (1880—?), bibliofiil Moskvas. Kogus vene ja prantsuse ilukirjanduse klassikat.

НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВИЧ (НИКОЛАС) ФРИДРИХСОН (1880—?), московский библиофил. Собирал русскую и французскую художественную классику.

NICOLAS FRIEDRICHSON (1880—?), Bibliophile in Moskau. Er sammelte russische und französische belletristische Klassik.

Värviline lito. Цветная литография. Farbenlithographie.
1902. 56×52

JÜRI (GEORG) IVASK (1831—1900), agronoom. Udo Ivaski isa. Töötas mitmel pool Lõuna-Eesti mõisates, alates 1893. aastast elas Tartu lähedal Issakul. Raamatukogu sisaldas põllumajanduslikku kirjandust, teatmeteoseid ja ilukirjanduse klassikat.

1. Jüri Ivaskile joonistas Udo Ivask oma esimese eksliibrise. Joonistus on autori poolt signeeritud 14. III 1898. Esimesed proovitõmmised olid valmis enne 1900. a. aprillikuud, nagu selgub Ivaskite perekonna kirjavahetusest. 1901. aastal ilmus terve tiraaž.

2. Omandimärk Ivaskite perekonnaarhiivi käsikirjade ja dokumentide jaoks.

ЮРИ (ГЕОРГИЙ) ИВАСК (1831—1900), агроном. Отец Удо Иваска. Работал во многих имениях южной Эстонии, с 1893 г. жил недалеко от Тарту в Иссаку. Библиотека состояла из сельскохозяйственной литературы, справочных изданий и классиков художественной литературы.

1. Свой первый экслибрис Удо Иваск нарисовал для Юрия Иваска. Рисунок подписан автором 14. III. 1898. Первые пробные оттиски были готовы до апреля 1900 г., как видно из переписки Ивасков. В 1901 г. вышел полностью весь тираж.

2. Владельческий знак, которым помечались рукописи и документы из семейного архива Ивасков.

JÜRI (GEORG) IVASK (1831—1900), Agronom. Der Vater von Udo Ivask. Er arbeitete auf mehreren Gutshöfen in Südestland, seit 1893 lebte er unweit Tartu in Issaku. Seine Bibliothek enthielt landwirtschaftliche Literatur, Nachschlagewerke und belletristische Klassik.

1. U. Ivask zeichnete das erste Exlibris seinem Vater. Die Zeichnung ist vom Autor am 14. III. 1898 signiert. Die ersten Probeabzüge wurden zum April 1900 beendet, wie es aus dem Briefwechsel der Ivasks hervorgeht. Im Jahre 1901 erschien die ganze Auflage.

2. Das Eigenzeichen für die Handschriften und Dokumente des Familienarchivs der Ivasks.

1. Värviline lito. Цветная литография. Farbenlithographie.

1901. 36 × 60

2. Reljeeftrükk. Рельефная печать. Reliefdruck.

1905 (?) 21 × 21

ИЗЪ КНИГЪ

ИВАСК ИСАКО.

1901.

PAUL IVASK (1881—1963), loodusteadlane. Udo Ivaski vend. Raamatukogu sisaldas rohkesti teatmekirjandust ning teoseid loodusteaduse ja vene kirjan-duse valdkonnast.

ПАУЛЬ (ПАВЕЛ) ИВАСК (1881—1963), естествоиспытатель. Брат Удо Иваска. В его собрании было большое количество справочных изданий, трудов по естествознанию и русской литературе.

PAUL IVASK (1881—1963), Naturwissenschaftler. Der Bruder von Udo Ivask. Seine Bibliothek enthielt Nachschlage- und naturwissenschaftliche Werke sowie russische Literatur.

Кліше. Клише. Klischee.
1909. 88×63

БИБЛІОТЕКА П. Г. ИВАСКА.

UDO IVASK (1878—1922). Raamatukogu sisaldas eeskätt teaduslikuks tööks vajaminevat erialast kirjandust raamatu- ja raamatukogude ajaloo, bibliofiilia, ajakirjanduse, bibliograafia, genealoogia, ekslibristika ja raamatukunsti alalt. U. Ivaski raamatukogus oli veel kauneid väljaandeid vanade gravüüride ja käsikirjade kohta, ajaloolaseid töid ja teatmeteoseid. Haruldased olid väikesetiraažilised eraraamatukogude ja kirjastajate kataloogid. Peale selle oli U. Ivaskil rikkalik portreede kogu (fotod ja õlimaolid).

УДО ИВАСК (1878—1922) собирал книги по тем отраслям науки, которые были ему необходимы для его научных исследований: история книги и библиотек, библиофилия, журналистика, библиография, генеалогия, экслибрестика и книжная графика. В собрании У. Иваска были также роскошные издания по старым гравюрам и рукописям, труды по истории и справочная литература. Из редких изданий имелись каталоги частных собраний и книгоиздателей, отпечатанные малым тиражом. Кроме того, у У. Иваска было богатое собрание портретов (фотографических и живописных).

UDO IVASK (1878—1922). Die Privatbibliothek von U. Ivask enthielt vor allem die für seine wissenschaftliche Forschungsarbeit nötige Fachliteratur auf dem Gebiete der Geschichte des Buches und der Bibliotheken sowie über Bibliophilie, Journalistik, Bibliographie, Genealogie, Exlibriskunde und Buchkunst. Seine Bibliothek enthielt auch Prachtausgaben über alte Kupferstiche und über Handschriften, Nachschlagewerke und Ausgaben über Geschichte. Als Rara sind die in kleinen Auflagen erschienenen Verlagskataloge und Kataloge der Privatbibliotheken hervorzuheben. Außerdem besaß U. Ivask eine reichhaltige Bildnissammlung (Fotos und Ölgemälde).

Värviline kliše. Цветное клише. Farbdruck.

1918. 24×56

БИБЛИОТЕКА
У. Г. ШВАБА

HELENE IVASK-KULPA (sünd. 1910), raamatukogutöötaja-bibliograaf, kauaaegne ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumi arhiiv-raamatukogu töötaja. Udo Ivaski tütar. Eksliibrise valmistamise ajal sisaldas 9-aastase Helene Ivaski raamatukogu ligi 200 köidet isa kingitud raamatuid (prantsuse lasteraamatud, vene ja välismaa klassikute muinasjuttude kaunid väljaanded kuulsate kunstnike illustratsioonidega).

ЕЛЕНА ИВАСК-КУЛЬПА (род. 1910), библиограф, старейший сотрудник архивной библиотеки Литературного музея им. Ф. Р. Крейцвальда Академии наук ЭССР. Дочь У. Иваска. В период создания экслибриса библиотека 9-летней Е. Иваск содержала около 200 томов подаренных отцом книг (французские детские книги, сказки русских и иностранных классиков с иллюстрациями известных художников).

HELENE IVASK-KULPA (geb. 1910), Bibliotheksmitarbeiter-Bibliograph, langjährige Bibliothekarin in der Archivbibliothek des Fr.-R.-Kreutzwald-Literaturmuseums der Akademie der Wissenschaften der ESSR. Die Tochter von Udo Ivask. Zur Zeit der Herstellung des Exlibris enthielt die Bibliothek der 9-jährigen Helene Ivask etwa 200 Bände, die der Vater ihr geschenkt hatte (französische Kinderbücher, die von berühmten Künstlern illustrierten Prachtausgaben der Märchen von russischen und ausländischen Klassikern).

Kliše. Клише. Klischee.

1919. 64×47

VASSILI IVANOVITŠ KLOTŠKOV (1860—1915), raamatukaupmees-antikvaar Peterburis. Ostis-müüs põhiliselt hinnalisi raamatuid ning vene kirjanike ja bibliofiilide raamatukogusid. Eksliibris on paljundamata, säilinud vaid originaaljoonistus.

ВАСИЛИЙ ИВАНОВИЧ КЛОЧКОВ (1860—1915), петербургский книготорговец-антиквар. Покупал-продавал большей частью ценные книги, собрания русских писателей и библиофилов. Экслибрис не был размножен, сохранился только оригинал рисунка.

WASSILI IWANOWITSCH KLOTSCHKOW (1860—1915), Buchhändler-Antiquar in Petersburg. Er kaufte und verkaufte hauptsächlich wertvolle Bücher und Bibliotheken russischer Schriftsteller und Bibliophilen. Das Exlibris ist nicht vervielfältigt worden, es hat sich nur die Originalzeichnung erhalten.

Akvarell, tušš. Акварель, тушь. Aquarell, Tusche.

1902. 35 × 68

ИЗЪ·КНИГЪ·

В.И.

ЛОЧКОВА
СТЪ

ИЗД. УГ. МВАССК. 01.

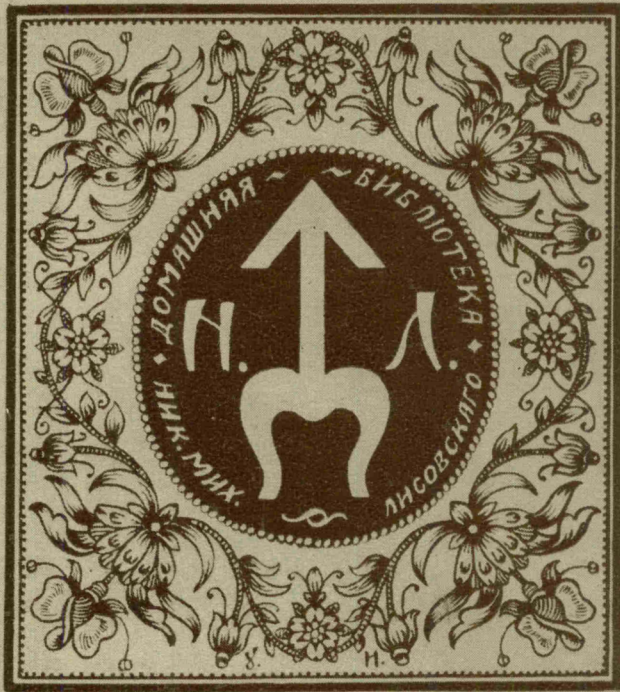
NIKOLAI MIKHAILOVITŠ LISSOVSKI (1854—1920), raamatuteadlane ja bibliograaf, bibliograafia teooria rajajaid Venemaal. Moskva ja Petrogradi ülikooli dotsent raamatukogunduse alal, ajakirja „Библиограф“ väljaandja. Lisaks rohkem kui 10 000- köitelisele bibliograafia-, raamatuteaduse-, ajakirjanduse-, teatri- ja muusikaajaloolasele raamatukogule oli Lissovskil veel niisama arvukas teadlaste, kirjanike ja näitlejate portreede kogu.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВИЧ ЛИСОВСКИЙ (1854—1920), ученый-книговед и библиограф, один из создателей теории библиографии в России, доцент кафедры библиотековедения Московского и Петербургского университетов, издатель журнала «Библиограф». Помимо библиотеки, содержащей свыше 10 тыс. томов по библиографии, книговедению, истории театра, музыки и журналистики, Лисовский имел столь же богатое собрание портретов ученых, писателей и актеров.

NIKOLAI MICHAILOWITSCH LISSOWSKI (1854—1920), Bibliologe und Bibliograph, einer der Gründer der Theorie der Bibliographie in Rußland. Dozent der Moskauer und Petrograder Universität, Herausgeber der Zeitschrift „Библиограф“. N. M. Lissowskis Bibliothek bestand aus mehr als 10 000 Bänden über Bibliographie, Buchkunde sowie über Journalistik-, Theater- und Musikgeschichte. Außerdem besaß er eine gleichermaßen zahlreiche Sammlung der Bildnisse von Wissenschaftlern, Schriftstellern und Schauspielern.

Клише. Клише. Klischee.

1918. 90×80

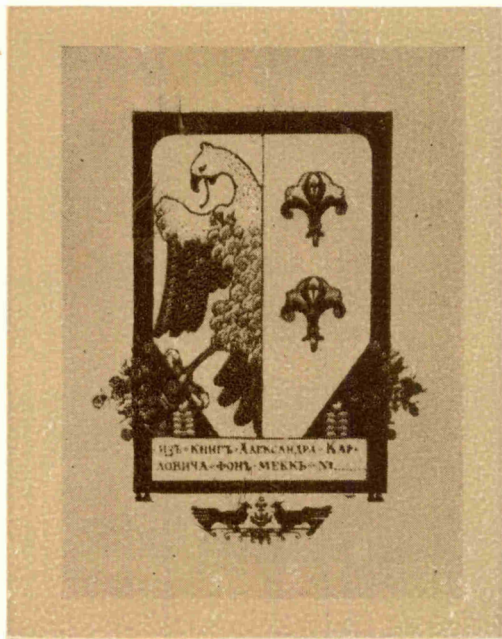
ALEXANDER VON MECK (1862—1911), ajaloolane, bibliofiil ja eksliibriste koguja, Moskva Eksliibriste Harrastajate Seltsi üks asutajaid ja esimees. A. v. Mecki umbes 10000- köiteline raamatukogu sisaldas peamiselt majandusteaduslikku kirjandust ja ilukirjandust. Siia kuulusid ka Moskva ülikooli poliitilise ökonomia professori I. K. Babsti (1824—1881) ja Peterburi ülikooli poliitilise ökonomia professori E. R. Vredeni (1834—1891) hästi komplekteeritud raamatukogud, mis A. v. Meck ostis pärast omanike surma.

АЛЕКСАНДР КАРЛОВИЧ ФОН МЕКК (1862—1911), историк, библиофил и собиратель экслибрисов, один из основателей и председатель Московского общества любителей книжных знаков. Книжное собрание фон Мекка насчитывало около 10 тыс. томов и состояло, в основном, из экономической и художественной литературы. В его состав входили также хорошо подобранные собрания И. К. Бабста (1824—1881), профессора политэкономии Московского университета, и Э. Р. Вредена (1834—1891), профессора политэкономии Петербургского университета, которые А. К. фон Мекк приобрел после смерти владельцев.

ALEXANDER VON MECK (1862—1911), Historiker, Bibliophile und Exlibrissammler, einer der Gründer des Moskauer Exlibrisvereins und sein Vorsitzender. Die etwa 10000-bändige Bibliothek von A. v. Meck enthielt hauptsächlich wirtschaftswissenschaftliche Literatur und Belletristik, darunter auch die durch die sachkundige Erwerbung geschaffenen Bibliotheken von I. K. Babst (1824—1881), dem Professor der politischen Ökonomie an der Moskauer Universität, und von E. R. Vreden (1834—1891), dem Professor der politischen Ökonomie an der Petersburger Universität. A. v. Meck hat die obenerwähnten Bibliotheken nach dem Tode ihrer Inhaber gekauft.

Клише. Клише. Klischee.

1907. 56 × 45

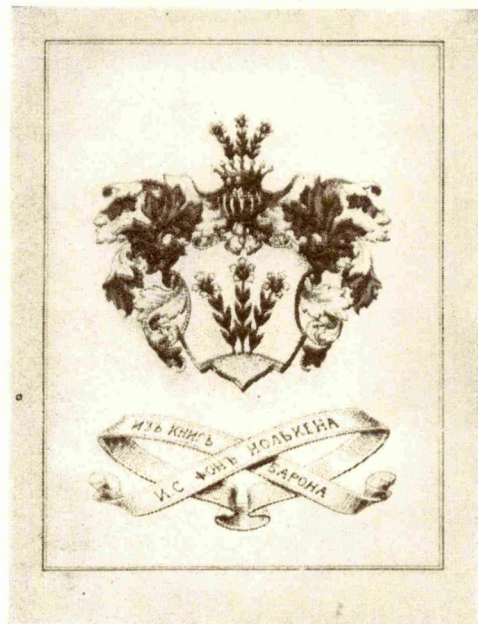

JOHANN WOLDEMAR VON NOLCKEN (1866— pärast 1935), jurii-
dilise haridusega kõrgem sõjaväelane, bibliofiil.
Eksliibrise on teostanud Stern Pariisis.

**ИВАН СТАНИСЛАВОВИЧ (ИОГАНН ВОЛЬДЕМАР) ФОН
НОЛЬКЕН** (1866— после 1935), военный, получивший юридическое
образование, библиофил.
Экслибрис исполнен Штерном в Париже.

JOHANN WOLDEMAR VON NOLCKEN (1866— nach 1935), Offizier
mit juristischer Bildung, Bibliophile.
Das Exlibris ist von Stern in Paris geätzt.

Ofort. Офорт. Radierung.
1914. 69 × 52

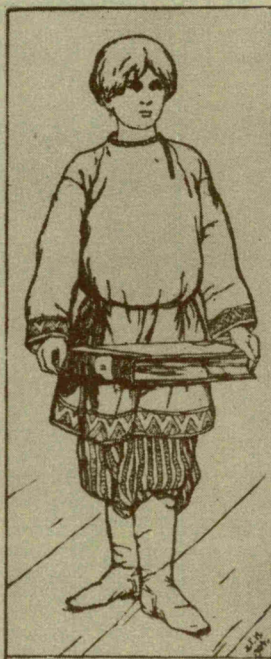
MIKHAIL JAKOVLEVITŠ PARADELOV (1868—1913), antikvaar, kirjastaja ja eksliibriste koguja Moskvast. Tema isiklik raamatukogu sisaldas teoseid (umbes 600 nimetust) numismaatika, bibliograafia, ajaloo ja kunsti alalt.

МИХАИЛ ЯКОВЛЕВИЧ ПАРАДЕЛОВ (1868—1913), антиквар, московский книгоиздатель и собиратель экслибрисов. Его личная библиотека (около 600 названий) содержала труды по нумизматике, библиографии, истории и искусству.

MICHAIL JAKOWLEWITSCH PARADELOW (1868—1913), Antiquar und Verleger in Moskau, Exlibrissammler. Seine Bibliothek enthielt etwa 600 Titel über Numismatik, Bibliographie, Geschichte und Kunst.

Kliše. Клише. Klischee.

1904. 94 × 35

ИЗЪ КНИГЪ
М. Я. ПАРАДЪЛОВА.

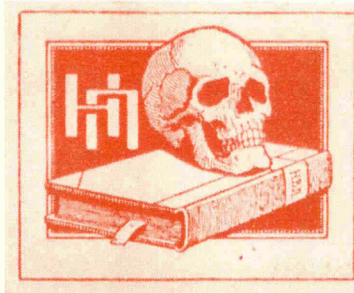
NIKOLAI VENJAMINOVITŠ PONOMARJOV (1881—?), bibliofiil. Eksliibrise valmistamise ajal Moskva ülikooli arstiteaduskonna üliõpilane.

НИКОЛАЙ ВЕНЬЯМИНОВИЧ ПОНОМАРЕВ (1881—?), библиофил. Во время создания экслибриса был студентом медицинского факультета Московского университета.

NIKOLAI WENJAMINOWITSCH PONOMARJOW (1881—?), Bibliophile. Zur Zeit der Herstellung des Exlibris Medizinstudent an der Moskauer Universität.

Кліше. Клише. Klischee.

1909. 36 × 44

LEONID MIKHAILOVITŠ SAVELOV (1868—1947), ajaloolane. Moskva Arheoloogia Instituudi genealoogia, heraldika ja sfragistika õppejõud, paljude teaduslike ühingute liige. Raamatukogu sisaldas umbes 2000 nimetust (üle 3800 köite) väga paljudelt erialadelt, sealhulgas ka 17.—19. saj. käsikirju. Domineeris genealoogiaalane kirjandus.

ЛЕОНИД МИХАЙЛОВИЧ САВЕЛОВ (1868—1947), историк, преподаватель генеалогии, геральдики и сфрагистики в Московском археологическом институте, член многих научных обществ. Его библиотека содержала около 2 тыс. названий (свыше 3800 томов) по разным отраслям знаний, в том числе рукописи XVII—XIX вв. Преобладала литература по генеалогии.

LEONID MICHAJLOWITSCH SAWELOW (1868—1947), Historiker, Lehrkraft auf dem Gebiete der Genealogie, Heraldik und Sphragistik am Moskauer Archäologischen Institut, Mitglied vieler wissenschaftlicher Vereine. Seine Bibliothek enthielt etwa 2000 Werke (über 3800 Bände) aus vielen Fachgebieten (dominierend über Genealogie). Er besaß auch Handschriften aus dem 17.—19. Jh.

Клише. Клише. Klischee.

1904. 35 × 28

IVAN PETROVIŠ SOTNIKOV (1882—?), kirjastaja ja raamatukaup-
mees Moskvas, bibliofiil ja kollektsoonäär (kogus eksliibriseid ja mün-
te). Sotnikovi isiklik raamatukogu (umbes 1000 köidet) sisaldas bibliograafilisi
väljaandeid ning numismaatika-, vene ajaloo ja vabamüürlusealast kirjandust.

ИВАН ПЕТРОВИЧ СОТНИКОВ (1882—?), московский издатель и
книготорговец, библиофил и коллекционер (собирал экслибрисы и мо-
неты). Личная библиотека Сотникова (около 1000 томов) состояла из
библиографических изданий, книг по нумизматике, русской истории и
франкмасонству.

IWAN PETROWITSCH SOTNIKOW (1882—?), Verleger und Buch-
händler in Moskau, Bibliophile, Münzen- und Exlibrissammler. I. P. Sotni-
kow verfügte über eine etwa 1000-bändige Bibliothek, die bibliographische
Ausgaben sowie Werke über Numismatik, russische Geschichte und Frei-
maurerei enthielt.

1. Kliše. Клише. Klischee.

1905. 44×82

2. Kliše. Клише. Klischee.

1919. 50×67

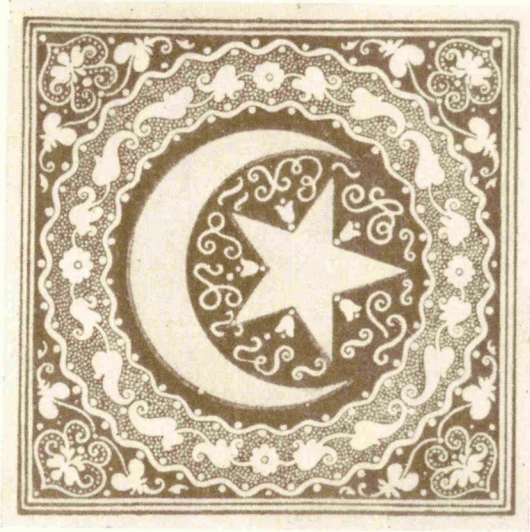

ALEKSANDR ALEKSANDROVIŠ TAMARIN, pseudonüüm — **ALEKSEI IVANOVITŠ OKULOV** (1880—1939), vene nõukogude kirjanik. Okulovi umbes 12 000- köiteline raamatukogu sisaldas kirjandust paljudes euroopa ja idamaa keeltes peamiselt islami kohta. Raamatukogust üks osa asus Moskvast, teine osa Krimmis.

АЛЕКСАНДР АЛЕКСАНДРОВИЧ ТАМАРИН, псевдоним — **АЛЕКСЕЙ ИВАНОВИЧ ОКУЛОВ** (1880—1939), русский советский писатель. Его библиотека насчитывала около 12 тыс. томов; в ней имелась литература на многих европейских и восточных языках, главным образом, об исламе. Часть библиотеки находилась в Москве, другая часть — в Крыму.

ALEKSANDR ALEKSANDROWITSCH TAMARIN, Pseudonym — **ALEKSEI IWANOWITSCH OKULOW** (1880—1939), russisch-sowjetischer Schriftsteller. Seine etwa 12 000-bändige Bibliothek, die Werke in vielen europäischen und orientalischen Sprachen, hauptsächlich über den Islam, enthielt, befand sich teils in Moskau, teils in der Krim.

Värviline lito. Цветная литография. Farbenlithographie.
1919. 65 × 65

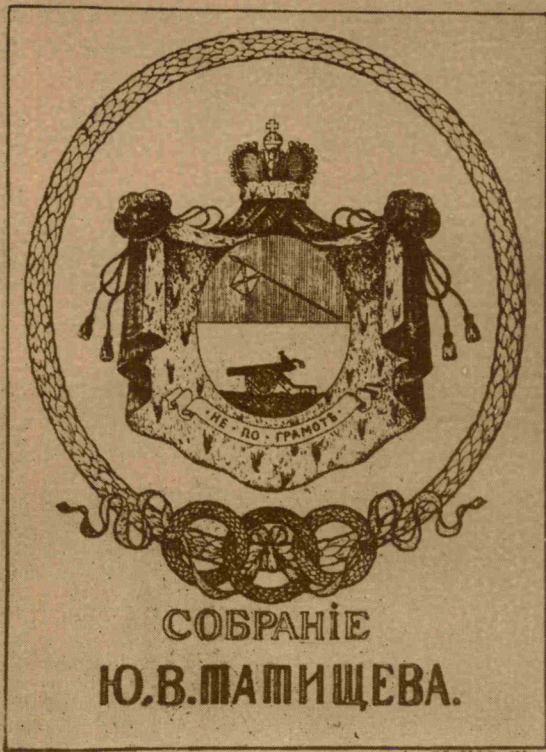
JURI VLADIMIROVIŠ TATIŠTŠEV (1875—1928), Vene Genealoogia Seltsi sekretär, 1918. aastast Ermitaaži teaduslik töötaja. Kogus vene aadli-suguvõsade genealoogia-alaseid materjale ja kirjandust Ermitaaži ajaloo kohta.

ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ТАТИЩЕВ (1875—1928), секретарь русского генеалогического общества, с 1918 г. сотрудник Эрмитажа. Собирал материалы по генеалогии русских дворянских родов и литературу по истории Эрмитажа.

JURI WLADIMIROWITSCH TATISCHTSCHEW (1875—1928), Sekretär der Russischen Genealogischen Gesellschaft, seit 1918 Mitarbeiter der Ermitage. Er sammelte genealogische Materialien über russische Adelgeschlechter und Literatur über die Geschichte der Ermitage.

Клише. Клише. Klischee.

1904. 97 × 70

Л. Г. ИВАНОВЪ. 1904

SERGEI PETROVIŠ VINOGRADOV (1853— pärast 1918), tunnustatud asjatundja vene portreekunsti alal, kollektsionäär. Vinogradov on koostanud ja toimetanud mitmeid portreegravüüride katalooge ja nimestikke. Tema raamatukogu koosnes põhiliselt kunstikirjandusest ja teatmeteostest. Eriti väärtuslik oli tema umbes 4000 lehest koosnev gravüüride kogu.

СЕРГЕЙ ПЕТРОВИЧ ВИНОГРАДОВ (1853— после 1918), признанный знаток русского портрета, коллекционер. Виноградов составил и отредактировал целый ряд каталогов и списков гравированных портретов. Библиотека его состояла главным образом из литературы по искусству и справочных изданий. Особо ценным было его собрание гравюр, насчитывавшее около 4 тыс. листов.

SERGEI PETROWITSCH WINOGRADOW (1853— nach 1918), anerkannter Fachmann in der russischen Bildniskunst, Sammler. Er hat eine Reihe von Katalogen und Verzeichnissen der Bildniskupferstiche herausgegeben und bearbeitet. S. P. Winogradows Privatbibliothek bestand hauptsächlich aus Nachschlagewerken und der Kunstliteratur. Besonders wertvoll war seine Gravürensammlung (etwa 4000 Blätter).

Kliše. Клише. Klischee.

1909. 38 × 32

OLGA SERGEJEVNA VIŠNEVSKAJA, kunstnikunimega **ŠTŠERBINOVSKAJA** (1891—1975), Moskva Väikese Teatri näitleja. I. G. Višnevski abikaasa. Raamatukogu sisaldas ilukirjandust ja ajaloo- ning kunstialaseid väljaandeid.

ОЛЬГА СЕРГЕЕВНА ВИШНЕВСКАЯ, сценическое имя **ЩЕРБИНОВСКАЯ** (1891—1975), актриса Московского Малого театра. Супруга И. Г. Вишневого. Библиотека состояла из художественной литературы, а также изданий по истории и искусству.

OLGA SERGEJEVNA WISCHNEWSKAJA, Schauspielername **SCHTSCHERBINOWSKAJA** (1891—1975) — Schauspielerin des Moskauer Kleinen Theaters, Gemahlin von I. G. Wischnewski. Ihre Bibliothek enthielt Belletristik und Ausgaben über Geschichte und Kunst.

Tüprograafia. Типография. Tyrographie.
1920. 22×59

БИБЛИОТЕКА

О. С. ВИШНЕВСКОЙ.

IVAN GAVRILOVIŠ VIŠNEVSKI (1882—1919), Moskva Väikese Teatri näitleja, bibliofiil ja kollektsionäär (kogus eksliibriseid, portselani ja mööblit). Omas rohkem kui 2000-köitelise humanitaarse sisuga raamatukogu.

ИВАН ГАВРИЛОВИЧ ВИШНЕВСКИЙ (1882—1919), артист Московского Малого театра, библиофил и коллекционер (собирал экслибрисы, фарфор и мебель). Имел более 2 тыс. томов книг по гуманитарным наукам.

IWAN GAWRILOWITSCH WISCHNEWSKI (1882—1919), Schauspieler des Moskauer Kleinen Theaters, Bibliophile, Exlibris-, Porzellan- und Möbelsammler. Er besaß eine mehr als 2000-bändige Bibliothek humanistischen Inhalts.

1. Klišee. Клише. Klischee.

1913. 88×50

2. Klišee. Клише. Klischee.

1919. 54×54

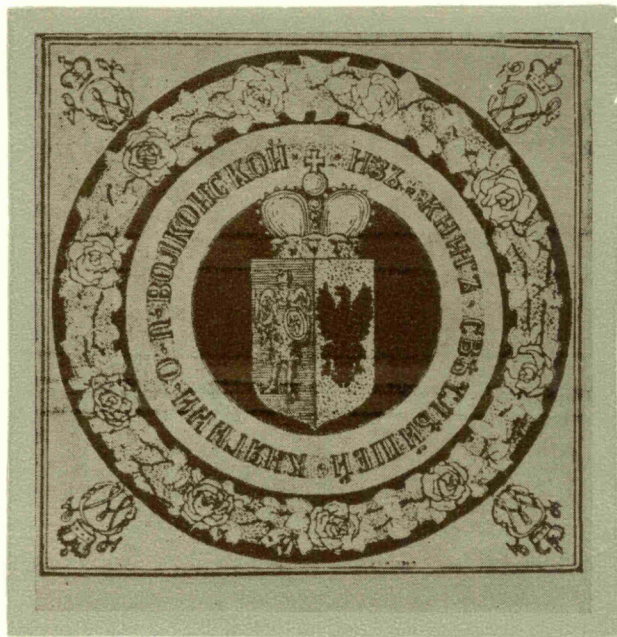

OLGA PETROVNA VOLKONSKAJA (1845—1919), vürstinna. Mitmekülselt haritud naine. Volkonskite perekonna raamatukogu (rajatud 18. saj. lõpul) Moskva lähedal Šuhhanovos sisaldas algselt prantsuse klassikat ja teatmeteoseid, hiljem lisandus ajaloo-, kunsti- ja põllumajanduslik kirjandus. Raamatukogu koosnes umbes 4000 nahkköites teosest.

ОЛЬГА ПЕТРОВНА ВОЛКОНСКАЯ (1845—1919), княгиня. Разносторонне образованная женщина. Семейная библиотека Волконских начала создаваться в конце 18 века. Она хранилась в Суханово, недалеко от Москвы, и содержала первоначально французскую классику и справочные издания, позднее сюда добавилась литература по истории, искусству и сельскому хозяйству. Библиотека насчитывала около 4000 томов в одинаковых кожаных переплетах.

OLGA PETROWNA WOLKONSKAJA (1845—1919), Fürstin, eine vielseitig gebildete Frau. Die Privatbibliothek der Wolkonskis, die Ende des 18. Jh. gegründet wurde, befand sich unweit Moskau in Suchanowo. Anfangs enthielt sie französische Klassik und Nachschlagewerke, später auch Literatur über Geschichte, Kunst und Landwirtschaft (etwa 4000 Werke in Leder-einbänden).

Klišee. Клише. Klischee.
1904. 70×70

Udo Ivaski loodud eksliibriste täielik loetelu

Helene Kulpa

1. Ivask, Jüri (Georg)
Joonistus, 1898; värviline lito 1900 ja 1901. — Lk. 28—29.

1902

2. Abels, Elsa
Värviline lito.
3. Friedrichson, Nicolas
Värviline lito. — Lk. 26—27.
4. Ivask, Jüri (Georg)
Värviline lito.

1904

5. Paradelov, Mihhail Jakovlevitš
Klišee. — Lk. 44—45.
6. Savelov, Leonid Mihhailovitš
Klišee. — Lk. 48—49.
7. Tatištšev, Juri Vladimirovitš
Klišee. — Lk. 54—55.
8. Volkonskaja, Olga Petrovna
Klišee. — Lk. 62—63.

1905

9. Sotnikov, Ivan Petrovitš
Klišee. — Lk. 50—51.
Vanadele vene raamatutele kuni 1708. a.

1907

10. Meck, Alexander von
Klišee. — Lk. 40—41.

1909

11. Ivask, Paul
Klišee. — Lk. 30—31.
12. Moskva Arheologia Instituut
Klišee.
13. Ponomarjov, Nikolai Venjaminovič
Klišee. — Lk. 46—47.
14. Vinogradov, Sergei Petrovič
Klišee. — Lk. 56—57.

1910

15. Arsenjev, Juri Vassiljevič
Klišee.
16. Dostojevski, Mili Fjodorovič
Klišee. — Lk. 24—25.
17. Kuznetsov, Stepan Kirovič
Klišee.

1913

18. Višnevski, Ivan Gavrilovič
Klišee. — Lk. 60—61.

1914

19. Nolcken, Johann Woldemar von
Ofort. — Lk. 42—43.

1915

20. Moskva Rumjantsevi Muuseum
Tempel.

1918

21. Bodnarski, Bogdan Stepanovič
Klišee. — Lk. 18—19.

22. Buchheim, Lev
Klišee, 1918 ja 1926. — Lk. 22—23.
23. Ivask, Udo
Värviline klišee. — Lk. 32—33.
24. Lissovski, Nikolai Mihhailovitš
Klišee. — Lk. 38—39.
25. Trutovski, Vladimir Konstantinovitš
Klišee.

1919

26. Bodnarski, Mitrofan Stepanovitš
Klišee. — Lk. 20—21.
27. Bodnarski, Mitrofan Stepanovitš
Klišee.
28. Ivask-Kulpa, Helene
Klišee. — Lk. 34—35.
29. Moskva Rumjantsevi Muuseum, haruldaste raamatute osakond
Tempel.
30. Sotnikov, Ivan Petrovitš
Klišee.
XVIII sajandi raamatutele.
31. Sotnikov, Ivan Petrovitš
Klišee. — Lk. 50—51.
Raamatuteaduslikele väljaannetele.
32. Štšukin, Pjotr Ivanovitš
Foto.
33. Tamarin, Aleksandr Aleksandrovitš, pseudonüüm — Okulov, Aleksei
Ivanovitš
Värviline lito. — Lk. 52—53.
34. Višnevski, Ivan Gavrilovitš
Klišee. — Lk. 60—61.

1920

35. Višnevskaja, Olga Sergejevna
Tüpoграфия. — Lk. 58—59.

Peale loetletud 35 eksliibrise on säilinud veel 6 eksliibrise kavandit, mis on jäänud paljundamata (V. I. Klotškovi eksliibris — lk. 36—37).

Perekonnaarhiivi dokumentide ning kirjavahetuse jaoks kasutas Udo Ivask väikest omandimärki reljeeftrükis (lk. 28—29) ja fotokogu jaoks punast templit tekstiga „Собрание У. Г. Иваска“.

Полный перечень экслибрисов, созданных Удо Иваском

Елена Кульпа

1. Иваск Юри (Георгий)
Рисунок 1898; цветная литография 1900 и 1901. — С. 28—29.

1902

2. Абельс Эльса
Цветная литография.
3. Фридрихсон Николай Георгиевич (Николас)
Цветная литография. — С. 26—27.
4. Иваск Юри (Георгий)
Цветная литография.

1904

5. Параделов Михаил Яковлевич
Клише. — С. 44—45.
6. Савелов Леонид Михайлович
Клише. — С. 48—49.
7. Татищев Юрий Владимирович
Клише. — С. 54—55.
8. Волконская Ольга Петровна
Клише. — С. 62—63.

1905

9. Сотников Иван Петрович
Клише. — С. 50—51.
Для старопечатных русских книг.

1907

10. Мекк Александр Карлович фон
Клише. — С. 40—41.

1909

11. Иваск Пауль (Павел)
Клише. — С. 30—31.
12. Московский археологический институт
Клише.
13. Пономарев Николай Веняминович
Клише. — С. 46—47.
14. Виноградов Сергей Петрович
Клише. — С. 56—57.

1910

15. Арсеньев Юрий Васильевич
Клише.
16. Достоевский Милий Федорович
Клише. — С. 24—25.
17. Кузнецов Степан Кирович
Клише.

1913

18. Вишневский Иван Гаврилович
Клише. — С. 60—61.

1914

19. Нолькен Иван Станиславович (Иоганн Вольдемар) фон
Офорт. — С. 42—43.

1915

20. Московский Румянцевский музей
Штемпель.

1918

21. Боднарский Богдан Степанович
Клише. — С. 18—19.
22. Бухгейм Лев Эдуардович
Клише, 1918 и 1926. — С. 22—23.

23. Иваск Удо
Цветное клише. — С. 32—33.
24. Лисовский Николай Михайлович
Клише. — С. 38—39.
25. Трутовский Владимир Константинович
Клише.

1919

26. Боднарский Митрофан Степанович
Клише. — С. 20—21.
27. Боднарский Митрофан Степанович
Клише.
28. Иваск-Кульпа Елена
Клише. — С. 34—35.
29. Московский Румянцевский музей, отдел редких книг
Штемпель.
30. Сотников Иван Петрович
Клише.
Для книг XVIII века.
31. Сотников Иван Петрович
Клише. — С. 50—51.
Для изданий по библиотековедению.
32. Шукин Петр Иванович
Фото.
33. Тамарин Александр Александрович, псевдоним — Окулов Алексей Иванович
Цветная литография. — С. 52—53.
34. Вишневский Иван Гаврилович
Клише. — С. 60—61.

1920

35. Вишневская Ольга Сергеевна
Типография. — С. 58—59.

Кроме перечисленных 35 экслибрисов, сохранилось еще 6 рисованных Удо Иваском эскизов для экслибрисов (эскиз экслибриса В. И. Клочкова — С. 36—37).

Для документов семейного архива и семейной переписки Удо Иваск пользовался маленьким владельческим знаком рельефной печати (с. 28—29) и для собрания фотографий — красным штемпелем с текстом «Собрание У. Г. Иваска».

Verzeichnis aller von Udo Ivask geschaffenen Exlibris

Helene Kulpa

1. Ivask, Jüri (Georg)
Zeichnung 1898; Farbenlithographie 1900 und 1901. — S. 28—29.

1902

2. Abels, Elsa
Farbenlithographie.
3. Friedrichson, Nicolas
Farbenlithographie. — S. 26—27.
4. Ivask, Jüri (Georg)
Farbenlithographie.

1904

5. Paradelow, Michail Jakowlewitsch
Klischee. — S. 44—45.
6. Sawelow, Leonid Michailowitsch
Klischee. — S. 48—49.
7. Tatischtschew, Juri Wladimirowitsch
Klischee. — S. 54—55.
8. Wolkonskaja, Olga Petrowna
Klischee. — S. 62—63.

1905

9. Sotnikow, Iwan Petrowitsch
Klischee. — S. 50—51.
Für alte russische Bücher bis 1708.

1907

10. Meck, Alexander von
Klischee. — S. 40—41.

1909

11. Ivask, Paul
Klischee. — S. 30—31.
12. Moskauer Archäologisches Institut
Klischee.
13. Ponomarjow, Nikolai Wenjaminowitsch
Klischee. — S. 46—47.
14. Winogradow, Sergei Petrowitsch
Klischee. — S. 56—57.

1910

15. Arsenjew, Juri Wassiljewitsch
Klischee.
16. Dostojewski, Mili Fjodorowitsch
Klischee. — S. 24—25.
17. Kusnezow, Stepan Kirowitsch
Klischee.

1913

18. Wischnewski, Iwan Gawrilowitsch
Klischee. — S. 60—61.

1914

19. Nolcken, Johann Woldemar von
Radierung. — S. 42—43.

1915

20. Rumjanzew-Museum in Moskau
Stempel.

1918

21. Bodnarski, Bogdan Stepanowitsch
Klischee. — S. 18—19.
22. Buchheim, Lew
Klischee, 1918 und 1926. — S. 22—23.
23. Ivask, Udo
Farbdruck. — S. 32—33.

24. Lissowski, Nikolai Michailowitsch
Klischee. — S. 38—39.
25. Trutowski, Wladimir Konstantinowitsch
Klischee.

1919

26. Bodnarski, Mitrofan Stepanowitsch
Klischee. — S. 20—21.
27. Bodnarski, Mitrofan Stepanowitsch
Klischee.
28. Ivask-Kulpa, Helene
Klischee. — S. 34—35.
29. Rumjanzew-Museum in Moskau, Raritätenabteilung
Stempel.
30. Sotnikow, Iwan Petrowitsch
Klischee.
Für Bücher des 18. Jh.
31. Sotnikow, Iwan Petrowitsch
Klischee. — S. 50—51.
Für buchkundliche Ausgaben.
32. Schtschukin, Pjotr Iwanowitsch
Foto.
33. Tamarin, Aleksandr Aleksandrowitsch, Pseudonym — Okulow, Aleksei
Iwanowitsch
Farbenlithographie. — S. 52—53.
34. Wischnewski, Iwan Gawrilowitsch
Klischee. — S. 60—61.

1920

35. Wischnewskaja, Olga Sergejewna
Typographie. — S. 58—59.

Außer den aufgeführten 35 Exlibris haben sich noch 6 Exlibrisentwürfe erhalten, die aber nicht vervielfältigt worden sind (Exlibris von W. I. Klotschkow — S. 36—37). Für den Briefwechsel und die Dokumente des Familienarchivs benutzte U. Ivask ein kleines Eigenerzeichen im Reliefdruck (S. 28—29), für die Fotosammlung — einen roten Stempel mit dem Text „Собрание У. Г. Иваска“.

Sisukord Оглавление Inhaltsverzeichnis

Saateks	9
Предисловие	12
Zum Geleit	15
Eksliibrised	13
Экслибрисы	18
Die Exlibris	18
Kulpa, H. Udo Ivaski loodud eksliibriste täielik loetelu	64
Кульпа Х. Полный перечень экслибрисов, созданных Удо Иваском	67
Kulpa, H. Verzeichnis aller von Udo Ivask geschaffenen Exlibris	70

Экслибрис в Научной библиотеке ТГУ. Составитель Хилья Кяспер. На эстонском, русском и немецком языках. Тартуский государственный университет. ЭССР, г. Тарту, ул. Юли-кооли, 18. Vastutav toimetaja M. Rand. Korrektorid V. Lang, M. Käsper ja V. Loginova. Ladumisele antud 9. I 1977. Trükkimisele antud 11. VII 1978. Kriitpaber 70×90 1/16. Trüki- poognaid 4,5. Tingtrükipoognaid 5,27. Arvestuspoognaid 2,6. Trükiarv 1500. MB-05050. Tell. nr. 87. Hans Heidemanni nim. Trükkikoda, Tartu, Ülikooli tn. 17/19. II. Hind 47 kop.

47 kop.